

Tipshefte til bruk av overgangsobjekter

Prosjekt: Fra barnehagehverdag til skolehverdag

Oslo

Områdesatsingene i Oslo
Delprogram oppvekst og utdanning

Forord

I et møte mellom skolene og barnehagene våren 2022, ble en gruppe av representanter fra både barnehagene og skolene satt ned, og hadde som mål å finne frem til gode overgangsobjekter til bruk i bydelens skoler og barnehager. Arbeidet er hjemlet i Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS og sier:

"Barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen."

"Bydelene og skolene skal utarbeide et sett med felles overgangsobjekter til bruk det siste halvåret i barnehagen og på 1.trinn (rutine 7.) Dette kan det jobbes med i nettverkene. Eksempler på overgangsobjekter kan være å snakke om følelser, et felles eventyr, sang, et tverrfaglig tema, bøker eller spill."

Med noen ildsjeler ble det raskt søkt om prosjektmidler, og prosjektet "Fra barnehagehverdag til skolehverdag" ble en virkelighet.

Sekken dere nå får er det endelige produktet, og er en gave til førskolegrupper og 1. klasser i bydelen. Tanken er at førskolegruppene i barnehagen skal jobbe med den gjennom sitt siste år i barnehagen, og at skole og AKS vil møte barna med ting de kjenner fra barnehagen. Dette er selvfølgelig bare et supplement til arbeidet i førskolegruppene, men ideen om at gjenkjennelse gir trygghet i overgangen er grunntanken.

Innholdet i sekken kan selvsagt brukes som dere ønsker, hovedsaken er at det brukes, og at førskolebarna kjenner godt til eventyret, bøkene, lekene og sangene, og at de møter det samme innholdet på AKS og på skolen i oppstarten av nytt skoleår.

I tipsheftet kan dere få tips og ideer til hvordan dere kan arbeide med innholdet i sekken.

Håpet vårt er at overgangsobjektene i sekken, skal skape glede, engasjement og forventning, og dermed kan bidra til en god overgang og gjenkjennelse når barna møter innholdet igjen på skolen.

Prosjektgruppa

Sekken inneholder:

Eventyr

Geitekillingen som kunne telle til ti
Konkreter til eventyret

Bøker

"Tambar begynner på skolen" av Tor Åge Bringsværd
"Hvordan begynner man på skolen?" av Anna Fiske

Sanger

Tiervennsangen
Once I caught a fish alive
Kaptein Sabeltann
Samina, Waka waka

Regler til slengtau

Slengtau
Bamse, bamse
Alfabetregle

Språklek

Hviske navnet sitt fra Språkleker av Jørgen Frost s 37, aktivitet 1.7

Regelleker

Rødt, grønt lys
Stiv heks
Katt og mus

Målet er...

Å sørge for en god overgang mellom barnehagen og skolen, gjennom felles fokus på innholdet i overgangsekkene. Barna skal møte innholdet både i førskolegruppa og i første klasse. Dette bidrar til at de møter noe kjent og trygt, og det kan være med på å gjøre overgangen mindre sårbar for barna.

Eventyr:

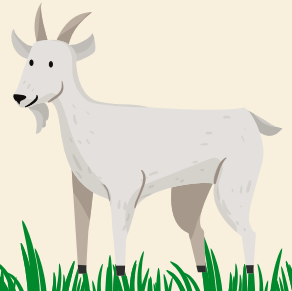
Geitekillingen som kunne telle til ti

Før man leser eller forteller et eventyr er det viktig å kunne eventyret og boka godt. Når du kan et eventyr utenat kan du møte barnas blikk, og fortelle med innlevelse.

Sekken inneholder en pose med konkreter til eventyret som kan tas i bruk for å synliggjøre og gjøre eventyret mer forståelig for de som trenger det. Fortell eventyret gang på gang og bruk konkretene.

Til eventyret finnes det også en bok. Varier med å lese noen ganger og fortelle andre ganger. Eventyr kan bidra til at barna får oppleve spenning og utvikle sin fantasi.

På sidene til blant annet Oslo Met kan eventyret oversettes til flere språk
<https://morsmal.no/om-barnehagen-norsk/boker-og-fortellinger>

Forslag til aktiviteter

Kommunikasjon, språk og tekst

Språk-aktiviteter	• Fokusord (på norsk og morsmål): Geitekill, kalv, ku, okse, hest, purke, sau, katt, hund, hane, skute, kokke, osv.• Over og underbegreper: husdyr, villdyr osv.• Navnet til foreldre og barn: okse-ku-kalv, vær-søye-lam, geitebukk-geitekill/kje, hane-høne-kylling osv.• Rimeord til dyrene: ku-bu-ru, katt-hatt-satt, hane-pane, sau-bau osv.• Fortelling og gjenfortelling• Finn på en annen slutt til eventyret
Regler	• Høne Pøne• Hoppe sa gåsa• Ride ride ranke
Sanger	• Med krøllet hale• Hva sier den kua• Lille pusekatt• Det satt to katter på et bord

Høne Pøne, svart og fin,
legg et egg i lommen min!
Nei jeg legger egg på strå,
de skal kongens tjener få!

Kunst, kultur og kreativitet

- Formings-aktiviteter**
- Lage bilder fra eventyrene
 - Tegne og male fra eventyrene
 - Fargelegge dyrene fra eventyrene (kan lastes ned på nett)

- Drama**
- Dramatisere eventyret med konkrete
 - Lage skuespill av eventyret
 - Lage dyrene fra eventyret som pinnedukker og dramatisere

Antall, rom og form

- Matematiske aktiviteter**
- Tallord og telling: tell fra 1 og opp, tell fra 10 og ned, tell partall osv.
 - Rekkefølge: husker vi rekkefølgen dyrene kom i? Kommer 1 før 3? osv.
 - Tallinje: lag en tellesnor (for eksempel 10 perler, eller kanskje helt opp til 100)
 - Mengder: finn 5 grønne ting, finn 10 kongler i skogen, telle antall barn tilstede, telle antall dyr i eventyret osv.
 - Tellestreker
 - Spill: Stigespill, ludo, dyrelotto, memory, terningspill som for eksempel yatzy

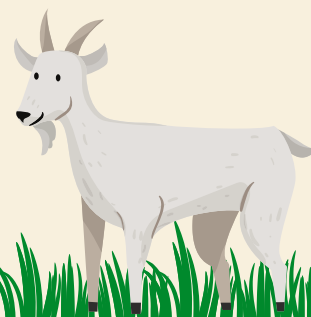
Etikk, religion og filosofi

- Refleksjon/samtale**
- Reflektere rundt begreper som vi møter i eventyret: redsel, glede, sinne, hjelpe hverandre, samarbeide osv.

Nærmiljø og samfunn

- Besøk stallen - hvilke dyr møter vi her?
- Besøk Lindeberg 4H-gård, eller en annen gård.

Det finnes ulike oppgaver knyttet til eventyret på nett (f.eks. Pinterest) - søk og let.

Bøker:

“Tambar begynner på skolen” av Tor Åge Bringsværd og “Hvordan begynner man på skolen?” av Anna Fiske

Før man leser sammen med barna er det viktig å ha lest boken selv. Da er det enklere å lese med innlevelse, og det i sin tur gjør det enklere å fenge barnas interesse og vekke nysgjerrighet.

Før man leser boken sammen så kan man forberede barna gjennom å knytte opp det nye og ukjente de møter i boka mot noe de allerede kjenner fra før. Se på forsiden av boka og snakk om hva den kan handle om, undre dere sammen. Se på bildene, kanskje dere får noen ideer om hva den kan handle om der. Dette er med på å bygge opp en forventning og en forforståelse av boken og høytlesingen. Sørg for at det er tid og ro for å gå i dybden.

Når dere leser så tilpass hvordan dere formidler boken til barnas nivå. Stopp opp underveis i lesingen, undre dere over bilder og over ord i teksten. Sørg for at alle forstår ord og begreper, koble dem også opp mot barns morsmål.

Les boken om og om igjen. Barn elsker gjentakelser.

Under forslag til aktiviteter finner dere flere tips til hvordan dere kan jobbe med boken.

Forslag til aktiviteter

Kommunikasjon, språk og tekst

Språk-aktiviteter

- Fokusord/nøkkelord-synligjør
- Bruk lesefingeren for å vise hvor i teksten man er
- Snakk om teksten og bokstavene
- Klapp stavelser
- Er det et langt ord eller kort ord?
- Snakk om retningen man leser i
- Rimeleker med ord fra bøkene
- Lag quiz
- Jørgen Frosts bok Språkleker har mange gode eksempler på språkleker
- Se på bildene i boka og la barna fortelle egne historier til bildene

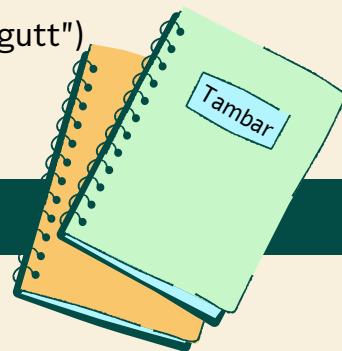
Flerspråklig-perspektiv

- Fokusord/nøkkelord på ulike språk
- På noen språk leser man andre veien. Hva skjer hvis du leser andre veien?
- Tilpasse teksten til barnas forståelse

Sanger

- Første dag i første klasse
- Friminutt (begge sangene fra "Jonas nesten skolegutt")

Kunst, kultur og kreativitet

Formings-aktiviteter

- Lag en bok ved å brette et A4 ark, la barna tegne og lage tekst til tegningene
- Lag en lydbok sammen med barna
- Tegne og fargelegge

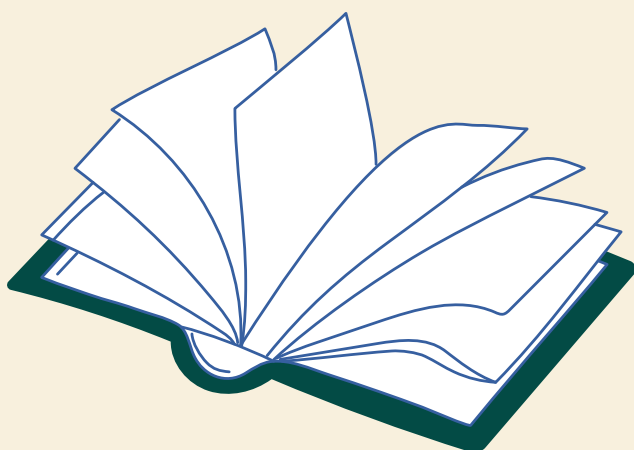
Etikk, religion og filosofi

Refleksjon/samtale

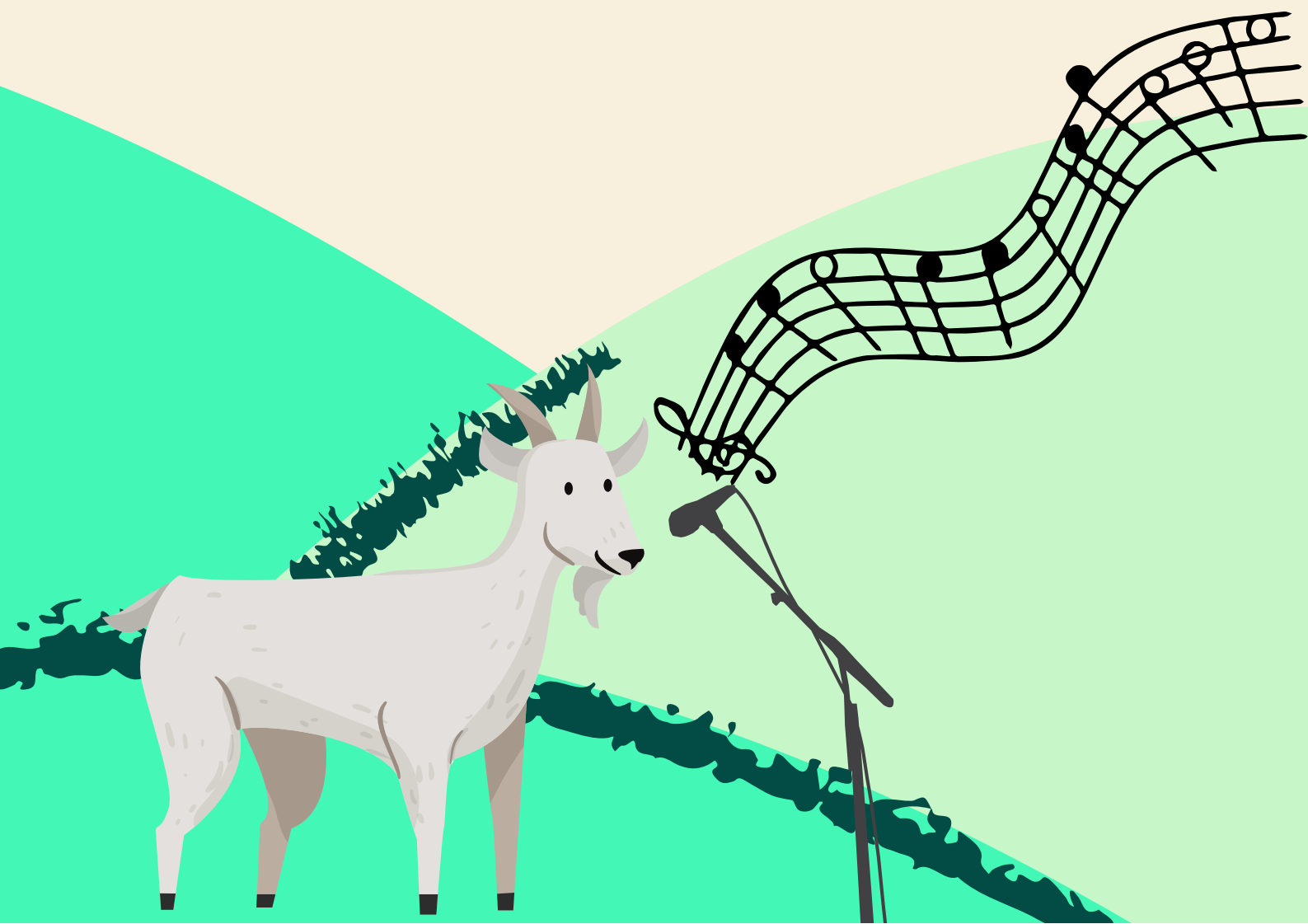
- Snakk med barna om skolestart og ting de lurer på.
- Hva gleder du deg til?
- Hva gruer du deg eventuelt til?
- Kanskje kan dere sende et brev til skolen og få noen til å komme og svare på barnas spørsmål.

Nærmiljø og samfunn

- Gå på besøk til nærskolene
- Bli kjent på skolegården
- Bli kjent med skoleveien

Sanger

Tiervenner

$$0 + 10 = 10$$

$$1 + 9 = 10$$

$$2 + 8 = 10$$

$$3 + 7 = 10$$

$$4 + 6 = 10$$

$$5 + 5 = 10$$

$$6 + 4 = 10$$

$$7 + 3 = 10$$

$$8 + 2 = 10$$

$$9 + 1 = 10$$

$$10 + 0 = 10$$

Leses:

Høyt,
Vanlig,
Hviske
Stille

Tiervenner-sang
Melodi: Tyven, tyven.

En og ni er ti, det ser du, to og åtte like så.
Tre og sju, ja bare le du, fir' og seks skal sammen stå.
Fem og fem er ti, alle sammen vi, regne kan til ti og vi
skal flinke bli.

1,2,3,4,5

Once I Caught a Fish Alive

One, two, three, four, five,

Once I caught a fish alive,

Six, seven, eight, nine, ten,

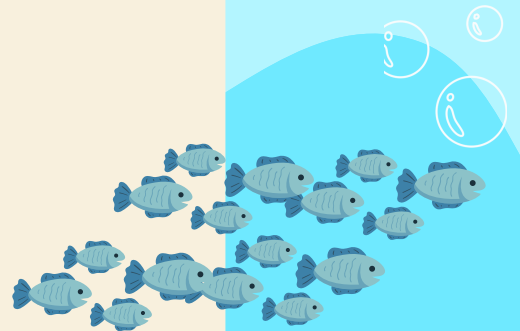
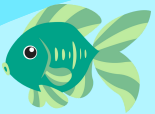
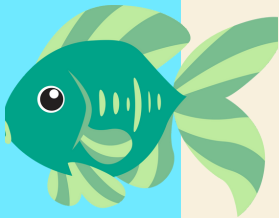
Then I let it go again.

Why did you let it go?

Because it bit my finger so.

Which finger did it bite?

This little finger on my right.

Kaptein Sabeltann

Sjørøverne kommer (Hiv og hoi)

Tekst/Melodi: ©Terje Formoe.

Gjengitt med tillatelse fra Terje Formoe.

Vi reiste fra Karibien
og ankret opp i natt.
Vi har hørt et gammelt rykte
om en helt fantastisk skatt.
Kaptein Sabeltann
er en farlig mann.
Nå kan jeg lukte gull,
derfor ror vi inn mot land!

Refreng:

Hiv o'hoi!

Snart er skatten vår,
så kan vi ta det rolig
de neste hundre år.

Vi seiler over alle hav
og skaper skrekk og gru.
Når du ser det sorte flagget,
er det altfor sent å snu.

Gjennom ild og vann
ror vi alle mann,
men jeg som kommer først
heter Kaptein Sabeltann

(Refreng)

Vi reiser ikke videre
før skatten er ombord.
Når vi røver eller plyndrer,
er det ingen "kjære mor".

Kaptein Sabeltann
er en farlig mann.
Nå kan jeg lukte gull,
derfor ror vi inn mot land.

(Refreng)

Samina

(Waka, waka)

Samina mina e e

Waka, waka e e e

Samina mina sangelewa

Anawa a a

Django e e

Django e e e

Samina mina sangelewa

Anawa a a (eller "This time for Africa")

Regler til slengtau

Bamse Bamse

Bamse, bamse ta i bakken.

Bamse, bamse snu deg rundt.

Bamse, bamse snu tilbake samme veien som du
kom.

Bamse, bamse, se mot sola.

Bamse, bamse, se mot jorda.

Bamse, bamse, stav ditt navn.

Bamse, bamse kom deg ut!

Alfabetregle:

Barna roper bokstavene i alfabetet.
En bokstav per hopp .

Den bokstaven de stopper på, blir forbokstaven til
«kjæresten»

F.eks. Stoppes det på bokstaven F.

Da sier man "Fredrik, Fredrik vil du gifte deg med
meg, svar ja eller nei".

"Ja, nei, ja, nei..." osv. helt til det stopper opp.

Språklek

Hviske navnet sitt

fra "Språkleker" av Jørgen Frost s. 37, aktivitet 1.7

Instruksjon

Ett av barna velges til å være «lyttebarn» (Bruk elling)

Barna sitter i en stor ring.

«Lyttebarnet» sitter i midten, og får bind for øynene.

Barna i ringen bytter plass, og begynner å hviske sitt eget navn.

«Lyttebarnet» lytter og krabber bort til barnet med det navnet som på forhånd var valgt ut.

Rekvisitter

Et tørkle til bind foran øynene.

Variasjon 2: Tørklær til halvparten av barna.

Eksempel på arbeidsgang

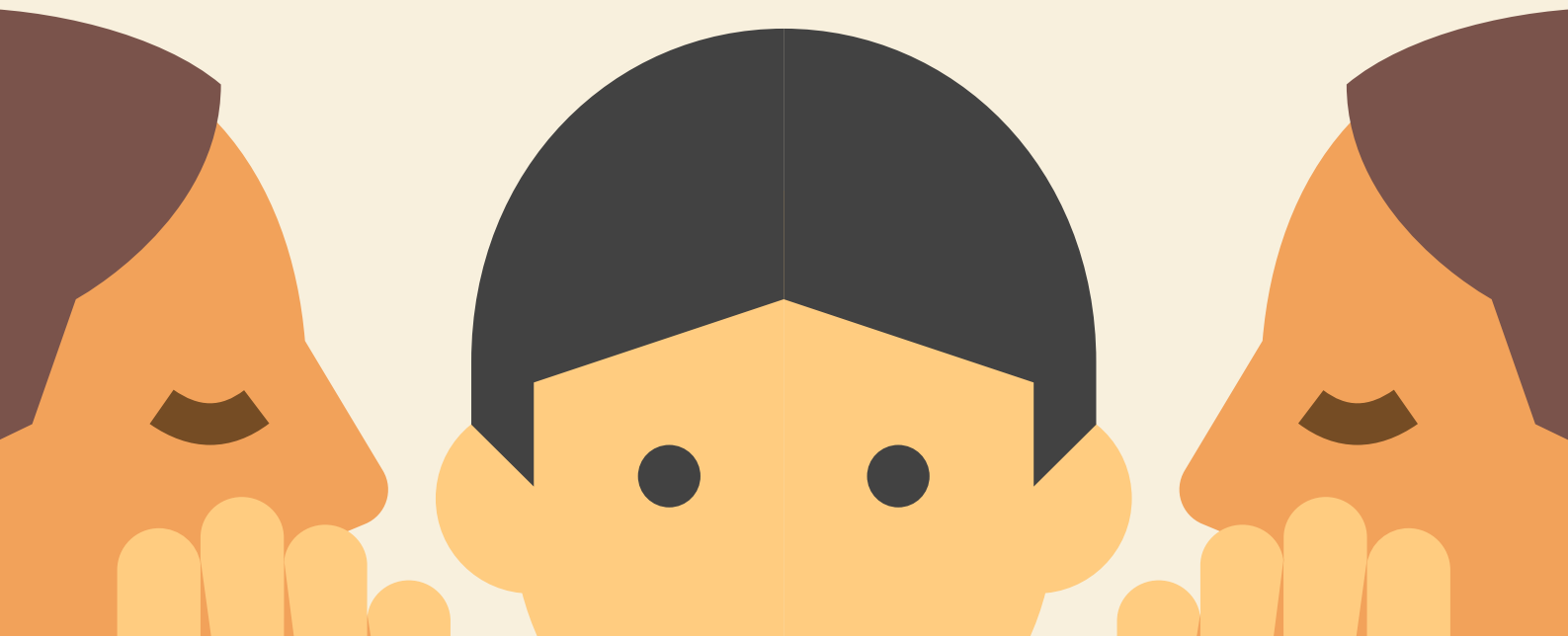
Lyttebarnet: Velger og forteller hvilket navn han vil lytte etter. Barnet får bind for øynene.

Barna: Bytter musestille plasser i ringen. Når alle sitter på plass igjen, begynner hver og en og hviske sitt eget navn.

Lyttebarnet: Lytter, og krabber bort til barnet med det valgte navnet.

Den voksne: Hjelper om nødvendig til

Gjenta leken et par ganger.

En annen variant

Lyttebarnet: Går utenfor sammen med den voksne
De avtaler hvilket navn barnet skal lytte etter.
Barnet får bind foran øynene.
Den voksne hjelper barnet inn.

Barna: Går stille rundt mellom hverandre mens de hvisker navnet sitt hele tiden.
(De vet ikke hvilket navn som er blitt valgt.)
Gjenta leken et par ganger.

En annen variant

Barna: Stiller seg på to rekker.

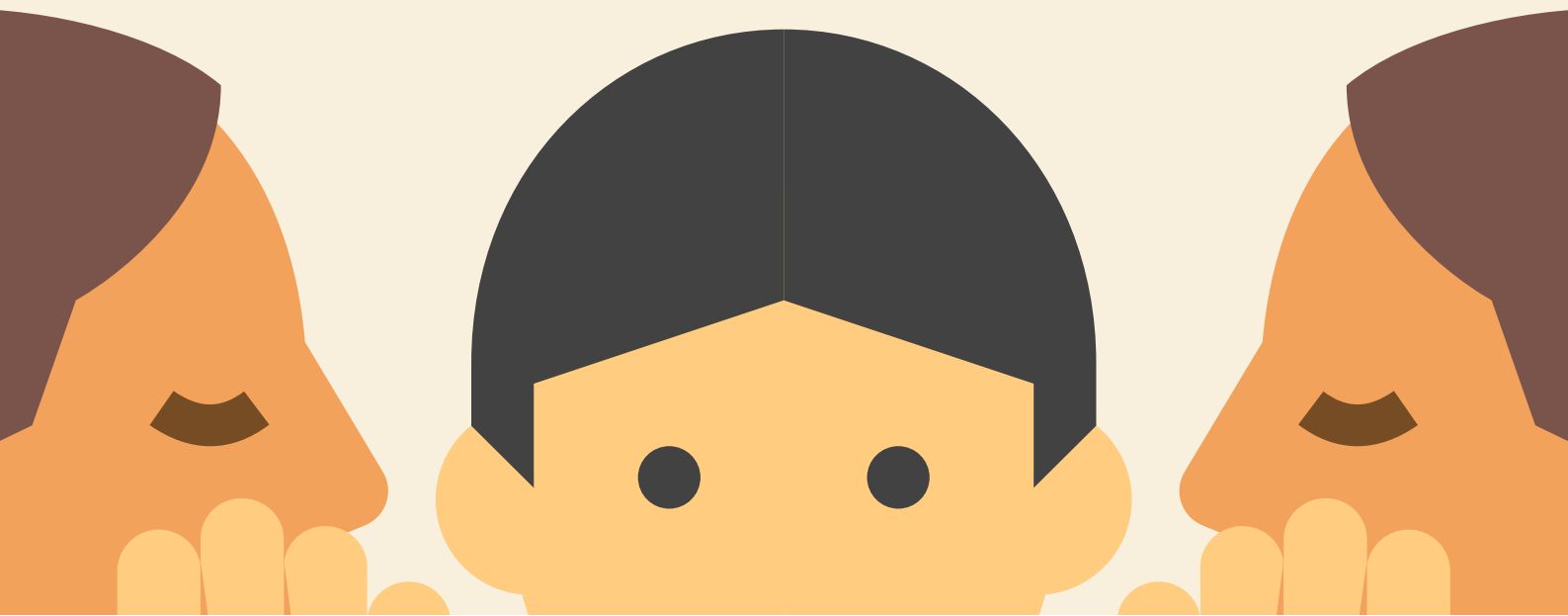
Første rekke: Går utenfor og venter.
Når de ropes inn igjen, skal de gå rolig rundt i klassen og si navnet sitt.

Andre rekke: Blir hos læreren.
Læreren forteller hvert barn hvilket navn det skal lytte etter, «makkeren». De får
bind for øynene.

Første rekke: Ropes inn.

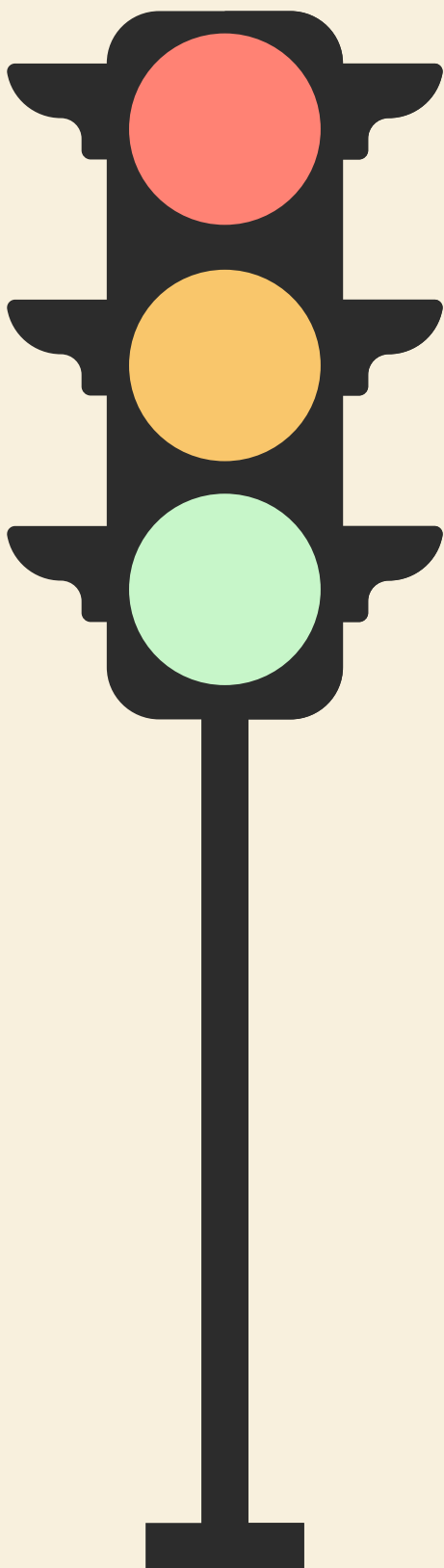
Barna: Går rolig rundt mellom hverandre.

Leken er slutt når alle har funnet sin «makker».
Gjenta leken en gang, der barna bytter roller.

Regelleker

Rødt, grønt lys

Alle barna stiller opp på en linje.
På motsatt side, i front, står det en som er «rødt lys».
"Rødt lys» snur ryggen til, og barna beveger seg
fremover mot vedkommende.
Når personen som er «rødt lys» ønsker det, teller den
høyt «rødt- gult- grønt» og snur seg.
Da må ingen være i bevegelse.
De som er i bevegelse må returnere til startlinja.
Den som er først framme til personen som er «rødt
lys», overtar denne rollen i neste runde.

Stiv heks

Beskrivelse:

En deltaker er heks. De som blir berørt av hekse må stå stille med bena fra hverandre. Man blir fri ved at en annen deltaker kryper mellom bena dine. Gjerne flere hekser dersom det passer.

Katt og mus

Alle står i ring, bortsett fra ett barn som er
katt og ett annet som er mus.

Musa starter inni ringen og katten utenfor. De
som står inni ringen skal hindre katten fra å ta
musa og hjelper musa ved å stenge for katten.

Musa må få smette ut og inn av ringen, slik at
katten ikke får tak i den.

Slik holder vi på til musa er fanget. Da får to
andre være katt og mus.

Det kan være lurt å hjelpe katten av og til slik
at det blir spenning i leken.

